

สมรรถนะ การสื่อสาร (Communication: CM)

นิยาม

สมรรถนะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดหรือวัฒนธรรมที่แตกต่าง ตลอดจนสามารถเลือกใช้วิธีการสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา หรือการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร

องค์ประกอบ

1. การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความสารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสารและสามารถนำสารมาใช้พัฒนาตนเองและสังคม

2. การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ ประสบการณ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระยะคน โดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และรู้เท่าทัน บนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

3. การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

ที่มาและกรอบแนวคิด

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เคยมีกระแสพระราชดำรัสที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า

“...การสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า รวมถึงการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศด้วย ยิ่งในสมัยปัจจุบันที่สถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ย่อมมีความสำคัญมากเป็นพิเศษ ทุกฝ่ายและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของประเทศ จึงควรจะได้ร่วมมือกัน ดำเนินงานและประสานผลงานกันอย่างใกล้ชิด และสอดคล้อง สำคัญที่สุด ควรจะได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิชาการและเทคโนโลยีอันทันสมัยให้ลึกซึ้งและกว้างขวาง แล้วพิจารณาเลือกเฟ้นส่วนที่ดีมีประสิทธิภาพแน่นอน มาปรับปรุงใช้ด้วยความฉลาดริเริ่มให้พอเหมาะพอสมกับฐานะและสภาพของบ้านเมืองของเรา เพื่อให้กิจการสื่อสารของชาติมีโอกาสได้พัฒนาอย่างเต็มที่และสามารถอำนวยความสะดวกแก่การสร้างเสริมเศรษฐกิจ สังคม และเสถียรภาพของบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง...”

พระราชดำรัส พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกครบรอบ 100 ปี ของการสื่อสารของชาติ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน 14 กรกฎาคม 2526

จากพระราชกระแสที่ได้ัญเชิญมาเตือนสติไว้นี้ทำให้เกิดความตระหนักว่า สมรรถนะการสื่อสารเป็นสมรรถนะสำคัญซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 การสื่อสารในบริบทของศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การพูด การเขียน และสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย แต่ยังรวมถึงทักษะการฟัง (Fullan, 2013: 9) และ Alberta Education (2011: 30) ได้ระบุว่า การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความคิดผ่านคำพูด การเขียน หรือไม่ใช่คำพูด ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับผู้อื่น โดยพิจารณาว่า วัฒนธรรม บริบทและประสบการณ์ส่งผลกระทบต่อ การส่งข้อความอย่างไร ผู้เรียนแสดงความเคารพ ความเห็นอกเห็นใจและความรับผิดชอบเมื่อสื่อสารกับผู้อื่น และ Cambridge university Press (2019: 5) ระบุว่า การสื่อสารเป็นทักษะอาชีพและชีวิตที่จำเป็นซึ่งทำให้เราสามารถแบ่งปันข้อมูลและแนวคิด รวมถึงแสดงความรู้สึกและข้อโต้แย้ง (Cenere et al., 2015) และเป็นกระบวนการที่ได้รับอิทธิพลจากความซับซ้อนของพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น พฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูด และรูปแบบของการตีความและการตีความความหมายของเหตุการณ์ แต่ละรูปแบบ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างได้ โดยระบุขอบเขตของการสื่อสารไว้ดังนี้

- 1) การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบท
- 2) การจัดการการสนทนา และ
- 3) การมีส่วนร่วม ด้วยความมั่นใจและความชัดเจนอย่างเหมาะสมดังนั้น จะเห็นว่า การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้บุคคลแสดงออก ถึงความต้องการและความรู้สึกของตนเองบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี และเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคต ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า² โดยเน้นความสำคัญของการสื่อสารในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ปรากฏในแผนแม่บทพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และแผนแม่บทการพัฒนาการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้ว่าการวางมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ในรูปแบบของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยกำหนดสมรรถนะการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสาร ทักษะการสื่อสาร สื่อสารเชิงบวก ไว้ในคุณลักษณะด้านที่ 2 ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation Co - creator) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

สมรรถนะการสื่อสาร เป็นสมรรถนะสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม³ การส่งสารสามารถผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน ในแนวทางประจักษ์นิยมแบบเฉพาะตนนั้นนอกจากจะยอมรับข้อมูลเชิงประจักษ์จากประสาทสัมผัสทั้งห้าแล้ว ช่องทางการรับรู้ที่เกิดจากอายตนะทาง “ใจ” ที่รับรู้ข้อมูลที่เป็นความคิดและอารมณ์ ก็ถือว่าการรับรู้ข้อมูลจากช่องทางใจนี้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสัมพันธภาพของมนุษย์กับตนเองและโลกภายนอก คุณค่าของความรู้สำหรับบุคคลเป็นทั้งประโยชน์นิยมและปฏิบัตินิยม โดยถือว่าความรู้ต้องนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายได้และเป็นหนทางสู่การปฏิบัติ (บุญยง ชูติมา, 2518)

สมรรถนะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดหรือวัฒนธรรมที่แตกต่าง ตลอดจนสามารถเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา หรือการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร

² สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563) ยุทธศาสตร์ชาติ <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2020/08/aug-full-v1.pdf>

³ สัทธ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการเสนอแนวคิดของการนำเอาสมรรถนะการสื่อสารเป็นหนึ่งในห้าสมรรถนะหลักมาก่อนหน้านี้แล้ว โดยได้ให้ความหมายในครั้งนั้นว่า “ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะ ของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม”

จากนิยามสมรรถนะการสื่อสาร (Communication : CM) ที่กำหนด สามารถแบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน ได้ดังนี้

1. การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจ ผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความสารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสารและสามารถนำสารมาใช้พัฒนาตนเองและสังคม

2. การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ ประสบการณ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน โดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และรู้เท่าทัน บนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

3. การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ตลอดจน การสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

ระดับสมรรถนะการสื่อสาร

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1 - 3	ป.4 - 6	ม.1 - 3	ม.4 - 6
1	ใช้ประสาทสัมผัสในการรับและส่งสารอย่างตั้งใจ เข้าใจความแตกต่างทางกายภาพที่มีผลต่อการสื่อสาร ใช้สื่อ ภาพ เสียง คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์ใกล้ตัว และผลงานอย่างง่าย ๆ ในการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา	เริ่มต้น			
2	รับและส่งสารอย่างตั้งใจโดยใช้ประสาทสัมผัส เข้าใจโดยตรง บอกข้อมูลและความรู้สึกที่มีต่อสารในสถานการณ์ ใกล้ตัวแบบตรงไปตรงมา โดยเลือกและผลิตสื่อที่เหมาะสมกับบุคคลผ่านการเคลื่อนไหว ท่าทาง เสียง ภาษา ภาพ สัญลักษณ์ และผลงานแบบง่าย ๆ พร้อมทั้งคำนึงถึงประโยชน์และโทษของการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อตนเอง	กำลังพัฒนา			
3	รับและส่งสารที่เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริง และความรู้สึกที่มีรายละเอียดมากขึ้นในสถานการณ์ใกล้ตัว มีความอดทน ในการรับสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสาร โดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว คำนึงถึงประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเอง สามารถสื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวทั้งที่เป็นภาษา ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง การแสดงออกทางศิลปะอย่างง่าย โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะกับบุคคล และกาลเทศะ	สามารถ	เริ่มต้น		
4	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใกล้ตัว จับประเด็นสำคัญ หรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้ อธิบาย ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความอดทนในการรับและส่งสาร ใช้สื่อที่มีความหลากหลายขึ้น เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเอง มีจุดมุ่งหมาย และกลวิธีในการสื่อสารและการผลิตสื่อ เพื่อสื่อสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคม อย่างมีสติ จับประเด็นสำคัญ ข้อคิด ทั้งเชิงบวก และลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลายขึ้น ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ทั้งโลกจริงและโลกเสมือน มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร เลือกใช้ กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้		สามารถ	เริ่มต้น	
6	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สรุประเด็น ดีความ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแนวคิด) และความงาม (อารมณ์ สุนทรีย์) แบบง่ายได้ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยคำนึงผลกระทบของการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของสื่อ ประเมินคุณค่าและ จริยธรรมในการสื่อสาร ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร การผลิตสื่อ และออกแบบการสื่อสาร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และต่อสังคม		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	
7	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สรุประเด็น ดีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง ความดี ความงาม ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร สามารถออกแบบการสื่อสารที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น โดยคำนึงถึง ประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้			สามารถ	เริ่มต้น
8	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ ดีความ วิเคราะห์ วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริง หรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์ สื่อสารทางบวก ผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้ โดยคำนึงถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสามารถออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างเหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ คำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนและมีนัยแฝงผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ ดีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ลึกซึ้ง มีพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจในการสื่อสารกับบุคคล ที่มีความต่างอย่างเห็นอกเห็นใจได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกต่อบุคคลที่มีความต่างจากตนเอง มีกลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายประเภทได้อย่างมีศิลปะและมีพลังด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)				สามารถ
10	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบและมีความซับซ้อนหรือมีนัยมากขึ้น เข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์ และนำสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน หรือสังคมได้ ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและ สื่อสารได้อย่างมีสติและวิจารณ์ญาณ และรู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึก (Empathy) เพื่อสร้างความเข้าใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในทุกมิติด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน				เหนือความคาดหวัง

พฤติกรรมบ่งชี้ตามระดับสมรรถนะการสื่อสาร

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอตรงแท้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสาร อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึง ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
1	ใช้ประสาทสัมผัสในการรับและส่งสาร อย่างตั้งใจ เข้าใจความแตกต่างทางกายภาพ ที่มีผลต่อการสื่อสาร ใช้สื่อ ภาพ เสียง คำพูด ทำทาง สัญลักษณ์ใกล้ตัว และผลงาน อย่างง่าย ๆ ในการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา	- ใช้ประสาทสัมผัส ในการรับสารที่อยู่ใกล้ตัว	- บอกความแตกต่างเชิงกายภาพแบบกว้าง ระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว เช่น เพศ วัย	- รู้จักประเภทของสื่อใกล้ตัว - สื่อสารผ่านคำพูด ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ทำทาง การเคลื่อนไหว และผลงาน แบบง่าย ๆ ตรงไปตรงมาได้
2	รับและส่งสารอย่างตั้งใจโดยใช้ประสาทสัมผัส เข้าใจโดยตรง บอกข้อมูลและความรู้สึกที่มี ต่อสารในสถานการณ์ใกล้ตัวแบบตรงไปตรงมา โดยเลือกและผลิตสื่อที่เหมาะสมกับบุคคล ผ่านการเคลื่อนไหว ทำทาง เสียง ภาษา ภาพ สัญลักษณ์ และผลงานแบบง่าย ๆ พร้อมทั้งคำนึงถึงประโยชน์และโทษ ของการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อตนเอง	- ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพ เหตุการณ์ ในสถานการณ์ใกล้ตัว แล้วตอบคำถาม อย่างตรงไปตรงมา - ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพ เหตุการณ์ ในสถานการณ์ใกล้ตัว แล้วบอกความรู้สึก ที่เกิดจากการรับสารอย่างง่าย ๆ ได้	- บอกความแตกต่างเชิงกายภาพ ระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว ที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	- รู้จักประเภทของสื่อที่หลากหลายขึ้น - เข้าใจประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเอง อย่างเด่นชัด - สื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวผ่านภาษา ภาพ เสียง ทำทาง โดยเลือกและผลิตสื่อ ให้เหมาะกับบุคคลใกล้ตัวที่สื่อสารด้วย
3	รับและส่งสารที่เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริง และความรู้สึกที่มีรายละเอียดมากขึ้น ในสถานการณ์ใกล้ตัว มีความอดทน ในการรับสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสื่อสาร โดยตระหนักถึงความแตกต่าง ระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว คำนึงถึง ประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเอง	- ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพที่เกี่ยวข้อง กับสถานการณ์ใกล้ตัวที่มีรายละเอียด มากขึ้น แล้วตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมา ทั้งในส่วนของข้อมูล และความรู้สึกที่ได้ - แสดงความอดทนในการรับสารและ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสาร กับบุคคลใกล้ตัวเกี่ยวกับสถานการณ์ ใกล้ตัวที่ต่างจากตนเอง	- ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเอง กับบุคคลใกล้ตัวที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	- รู้วิธีการเข้าถึงสื่อที่หลากหลาย - ตระหนักถึงประโยชน์และโทษของสื่อ ที่มีต่อตนเองในระยะสั้น - สื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวผ่านภาษา ภาพ เสียง ทำทาง การแสดงออกทางศิลปะ อย่างง่าย ๆ โดยเลือกและผลิตสื่อ ให้เหมาะกับบุคคล และกาลเทศะ

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
	สามารถสื่อสารเรื่องราวใกล้ตัว ทั้งที่เป็นภาษา ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง การแสดงออกทางศิลปะอย่างง่าย โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะกับบุคคล และกาลเทศะ			
4	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใกล้ตัว จับประเด็นสำคัญ หรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้ อธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความอดทนในการรับและส่งสาร ใช้สื่อที่มีความหลากหลายขึ้น เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเอง มีจุดมุ่งหมาย และกลวิธีในการสื่อสารและการผลิตสื่อ เพื่อสื่อสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใกล้ตัว แล้วสามารถจับประเด็นสำคัญ หรือ วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารแบบง่าย ๆ ได้ - อธิบายความรู้สึกที่ได้รับจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น หรือมีอารมณ์หลากหลายขึ้น - แสดงความอดทนในการรับและส่งสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลในสังคมด้านสังคมและวัฒนธรรมแบบกว้าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สื่อที่หลากหลายขึ้น - เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเองในระยะยาวขึ้น - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสารแบบง่าย ๆ สามารถเลือกใช้และผลิตสื่อใช้กลวิธีในการสื่อสารให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเองได้
5	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคม อย่างมีสติ จับประเด็นสำคัญ ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลายขึ้น ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ทั้งโลกจริงและโลกเสมือน มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร เลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังเสียง อ่านเรื่อง และดูภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคม อย่างมีสติแล้วสามารถจับประเด็นสำคัญ ข้อคิดทั้งเชิงบวกและลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์หลักของผู้ส่งสาร พร้อมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการรับสารดังกล่าวแบบตรงไปตรงมา - แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลาย (วัย เพศ อาชีพ สถานภาพ) ขึ้น ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งโลกจริงและโลกเสมือน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลในสังคมด้านสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบุความแตกต่างระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือน - เลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองในเบื้องต้นได้ - มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสารระดับเบื้องต้น - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร และสามารถเลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
6	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สรุประเด็น ดีความ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแนวคิด) และความงาม (อารมณ์ สุนทรียะ) แบบง่ายได้ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยคำนึงถึงผลกระทบของการสื่อสาร รู้ผลกระทบของสื่อ ประเมินคุณค่าและจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร การผลิตสื่อ และออกแบบการสื่อสาร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และต่อสังคม	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ แล้วสามารถสรุประเด็น ดีความ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแนวคิด) และความงาม (อารมณ์ สุนทรียะ) แบบง่ายได้	- ฟังแบบ deep listening แบบเบื้องต้น เพื่อความเข้าใจที่มีต่อผู้ที่สื่อสารด้วย - ตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย - ตระหนักถึงผลกระทบของการสื่อสารที่สร้างความขัดแย้ง และใช้ประทุษวาจา (hate speech)	- ประเมินคุณค่า และตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ - มีจริยธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร การผลิตสื่อ และสามารถออกแบบการสื่อสารทั้งภาษา ภาพ เสียง ทำทาง เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และต่อสังคม
7	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สรุประเด็น ดีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง ความดี ความงาม ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร สามารถออกแบบการสื่อสารที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ แล้วสามารถสรุประเด็น ดีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง ความดี ความงาม ที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริง หรือเป็นไปตามอุดมการณ์	- ฟังแบบ deep listening ในระยะเวลาที่นานขึ้น - เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลในสังคมที่หลากหลาย - สื่อสาร โดยปราศจากอคติคำนึงถึงใจเขาใจเรา คำนึงถึงความแตกต่างในสังคมที่หลากหลาย	- วิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานของสื่อกับการสร้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงลึกได้ - ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร - กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ผลิตสื่อ และสามารถออกแบบการสื่อสารทั้งภาษา ภาพ เสียง ทำทางที่ซับซ้อนได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัส เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสาร อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึง ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
8	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนผ่านสื่อที่หลากหลายโดยปราศจากอคติ ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริง หรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์ สื่อสารทางบวก ผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้ โดยคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสามารถ ออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลาย ประเภทได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการ คำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของ ส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจาก อคติ แล้วสามารถตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์จุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งประเมินคุณค่า ของสารที่เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริง หรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์	- ฟังแบบ deep listening อย่างมีสติ - เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคล ในสังคมที่หลากหลาย - สื่อสารโดยปราศจากอคติ และใช้การสื่อสาร ทางบวก	- ผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ซับซ้อนได้ - ออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลาย ประเภท ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของส่วนรวม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
9	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนและมีนัยแฝง ผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ลึกซึ้ง มีพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจในการสื่อสาร กับบุคคลที่มีความต่างอย่างเห็นอกเห็นใจ ได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจ ความรู้สึกต่อบุคคลที่มีความต่างจากตนเอง มีกลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารผ่านสื่อ หลากหลายประเภทได้อย่างมีศิลปะ และมีพลังด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)	- รับสารที่มีความซับซ้อนและมีนัยแฝง ผ่านสื่อที่หลากหลาย แล้วสามารถ ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารที่เกิดประโยชน์ กับคนหมู่มากหรือที่ทดสอบได้ว่า เป็นประโยชน์จริง หรือที่เป็นไป ตามอุดมการณ์ได้ลึกซึ้ง	- สื่อสารกับบุคคลที่มีความต่าง อย่างเห็นอกเห็นใจได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกต่อบุคคล ที่มีความต่างจากตนเองได้	- วางแผนและออกแบบการสื่อสาร ผ่านสื่อหลากหลายประเภท ได้อย่างมีศิลปะ และมีพลัง ในการสร้างประโยชน์แก่สังคม

ระดับ	คำนิยามบรรยายระดับ	พฤติกรรมบ่งชี้		
		ด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัส เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ด้านการรับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง	ด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสาร อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึง ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
10	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบ และมีความซับซ้อนหรือมีนัยมากขึ้น เข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์ และนำสารที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน หรือ สังคมได้ ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสาร ได้อย่างมีสติและวิจารณญาณ และรู้สึกร่วม และเข้าใจความรู้สึก (Empathy) เพื่อสร้าง ความเข้าใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ในทุกมิติด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน	- รับสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบ และมีความซับซ้อนหรือมีนัยมากขึ้น แล้วสามารถเข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์ และนำสารที่ได้ไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน หรือสังคมได้ หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริง หรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์	- สื่อสารอย่างมีสติ ใช้ deep listening ในชีวิตประจำวัน และสามารถ ใช้การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ	- รู้เท่าทันสื่อ รู้จักเลือกใช้และผลิตสื่อ และกลวิธีการสื่อสารที่หลากหลาย ใช้การสื่อสารเพื่อสร้างสังคมที่พัฒนา อย่างยั่งยืน - ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสาร ได้อย่างมีสติและวิจารณญาณเพื่อสร้าง ความเข้าใจโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ในทุกมิติด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน

อภิธานศัพท์

กลยุทธ์ในการสื่อสาร

การออกแบบระบบและวางแผนในการสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กลวิธีในการสื่อสาร

การนำแผนจากกลยุทธ์การสื่อสารมาสู่ปฏิบัติการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ส่งสารสามารถส่งสารไปถึงผู้รับ และบรรลุเป้าหมายได้

สาร

สิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการนำเสนอและถ่ายทอดไปยังผู้รับสารโดยอาศัยสื่อเป็นตัวกลางในการนำเสนอ และผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายของสารเมื่อมีการถอดความหมายออกมา สารอาจเป็นคำพูด ตัวหนังสือ เรื่องราว ตัวเลข รูปภาพ เครื่องหมาย หรือกิริยาท่าทางต่าง ๆ เสียง บทเพลง ดนตรี รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดง หรือถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการและวัตถุประสงค์ เจตนา ทั้งนัยตรงและนัยแฝงของผู้ส่งสาร

สื่อ

สิ่งที่เป็นตัวกลางของสาร ทำหน้าที่นำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารต้องอาศัยสื่อ หรือช่องทางนำสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งช่วยให้ติดต่อถึงกันอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อมีหลายรูปแบบ เช่น สื่อธรรมชาติ สื่อที่เป็นเสียง สื่อที่เป็นกลิ่น สื่อการแสดง สื่อบุคคล สื่อศิลปะ สื่อสิ่งประดิษฐ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัล เป็นต้น

แหล่งอ้างอิง

คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ พ.ศ.2561 – 2564. อัดสำเนา.

บุญยง ชูติมา. (2543). **ปรัชญาการสื่อสารในธรรมสารของพุทธทาสภิกขุ วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562), **คู่มือแนวทางการจัดการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามความเข้มข้น 3 ระดับสู่สากล.**

_____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

_____. (2562). **รายงานผลการวิจัยและพัฒนารอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). **คู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563) **แผนยุทธศาสตร์ชาติ.** <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2020/08/aug-full-v1.pdf> สิงหาคม 2563

Alberta Education. (2016). **COMPETENCIES OVERVIEW.** from: <https://education.alberta.ca/media/3115408/competencies-overview-may-17.pdf>

Alberta Education. (2011). **Framework for student learning: Competencies for engaged thinkers and ethical citizens with an entrepreneurial spirit.** Edmonton: Author. from: <http://education.alberta.ca/media/6581166/framework.pdf>.

Alberta Government. **Competencies and Current Programs of Study ENGLISH LANGUAGE ATRS, Arts education (DRAMA, MUSIC AND ART), SOCIAL STUDIES.**

COUNCIL OF EUROPE. **Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment.** from: <https://rm.coe.int/16802fc1bf>

Competency. From: <https://fliphtml5.com/sfvj/lywf/basic>. Accessed April 13, 2020.

Core Competencies. from: <https://curriculum.gov.bc.ca/competencies>

_____. from: <https://curriculum.gov.bc.ca/competencies>. Accessed April 22, 2020.

Eunice V. Del Barrio. (2015). **DEFINITION, ELEMENTS, LEVELS, TYPES, POWERS, MISCONCEPTIONS and REASONS WHY WE COMMUNICATE** from: https://www.academia.edu/19597727/Communicatio_Definition_Elements_Levels_Types_Power_Misconception_and_Reason

Jack C Richards. (2005). **Communicative Language Teaching Today.** Singapore: SEAMEO Regional Language Centre

ข้อมูลเพิ่มเติม

ความหมายของความตระหนัก ราชบัณฑิตยสถาน (2545:428) ให้ความหมายของคำว่า ตระหนัก ไว้ว่า รู้ประจักษ์ชัด รู้ชัดแจ้ง

กุลวดีราชภัคดี (2545:38) กล่าวถึงความตระหนักว่า หมายถึงภาวะการที่บุคคลเกิดความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นหรือประสบการณ์จากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวกับตนเองได้โดยเกิดจากสภาวะจิตที่ยอมรับถึงภาวะการหรือความโน้มเอียงที่จะเลือกพฤติกรรม และปฏิบัติตนเพื่อแสดงต่อปัญหาหรือเหตุการณ์หนึ่งที่ได้ประสบ

เริงชัย คงสงค์ (2547) กล่าวว่าความตระหนักเป็นสภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความสำนึก ความรู้สึกนึกคิดและความปรารถนาของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยมีเหตุการณ์สภาพแวดล้อม หรือสังคมหรือสิ่งเร้าจากภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

เกษม จันทร์แก้ว (2547) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งได้ถูกคิด หรือเกิดความรู้สึกว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ภายใต้สภาวะจิตที่สามารถแสดงออก ด้วยการพูด การเขียน การอ่านหรืออื่น ๆ โดยอาศัยระยะเวลา ประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม หรือสิ่งเร้าจากภายนอกให้เกิดความรู้สึกจากการสัมผัส การรับรู้ความคิดรวบยอด การเรียนรู้หรือความรู้ส่งผลให้เกิดความตระหนัก และนำไปสู่พฤติกรรมที่แสดงออกในสิ่งนั้น

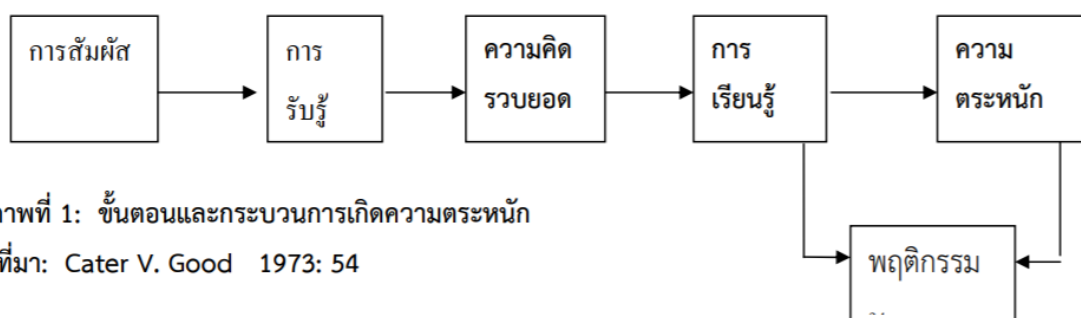
กุลวดี สุดหฺล่า (2550) กล่าวว่า ความตระหนักหมายถึงการแสดงออกซึ่งความรู้สึก ความเห็น ความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจ และประเมินสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเองได้โดยอาศัย ระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยทำให้คนเกิดความตระหนัก

นงลักษณ์ วงศ์ถนอม (2548: 51) กล่าวถึงความตระหนักว่า หมายถึง ความสำนึกที่บุคคลเคยมีความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้น ในสภาวะจิตใจต่อเหตุการณ์หนึ่งที่ได้ประสบ แล้วแสดงความรู้สึกออกมาทางพฤติกรรม

อนุสรณ์ กาลดิษฐ์ (2548: 51) กล่าวถึงความตระหนักว่าหมายถึงความสำนึกซึ่งบุคคลเคยมีการรับรู้หรือเคยมีความรู้มาก่อน เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นจึงเกิดความรู้สึกหรือความตระหนักขึ้น ความตระหนักมีความหมายเหมือนกับความสำนึก เป็นสภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด ความปรารถนาต่าง ๆ อันเกิดจากความรู้และความสำนึกต่าง ๆ มาแล้ว โดยมีการประเมินค่าและตระหนักถึงความสำคัญของตนที่มีต่อสิ่งนี้

ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

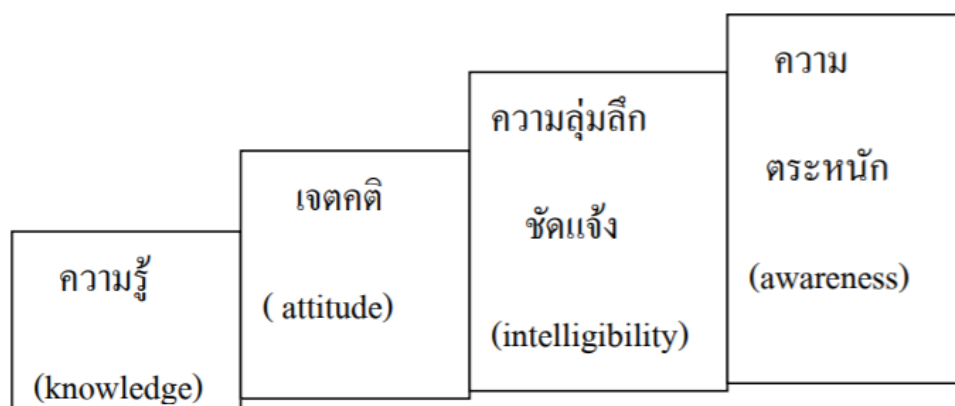
Good (1973 : 54) กล่าวว่า การเกิดความตระหนักเป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือสัมผัสสิ่งเร้าแล้วจะเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจสิ่งนั้น คือเกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้คือมีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักก็จะนำไปสู่การกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้นตามภาพประกอบด้านล่าง

ภาพที่ 1: ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

ที่มา: Cater V. Good 1973: 54

จากภาพประกอบด้านล่างเป็นการแสดงขั้นตอนตามลำดับของการสะสมความรู้และเจตคติเพื่อให้เกิดเป็นความตระหนักซึ่งในการตระหนักนั้นจะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ (knowledge) หรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลพื้นฐาน และต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ จึงจะนำไปสู่ขั้นลุ่มลึกชัดเจน (intelligibility) แล้วจึงเกิดความตระหนักในที่สุด

ภาพที่ 2: ขั้นตอนลำดับการเกิดความตระหนัก

ที่มา: Cater V. Good 1973: 54

องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก เบรกเลอร์ (1986: 45) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ บุคคล สถานการณ์กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มน้าเอียง หรือที่จะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ

3. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ